

JÓN KALMAN STEFÁNSSON

Csillagok sercegése

Fordította Patat Bence

CSILLAGOK

Jón Kalman Stefánsson

SERCEGÉSE

TYPOTEX

Snarkið í stjörnunum

Copyright © Jón Kalman Stefánsson, 2003

Published by agreement with Copenhagen Literary Agency ApS, Copenhagen.

Hungarian translation © Patat Bence, 2022

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2022

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

ISSN 2064-2989

ISBN 978 963 493 210 9

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!

Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu

és a facebook.com/typotexkiado oldalakon értesülhet.

Typotex Kiadó

Alapította Votisky Zsuzsa, 1989

A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Németh Kinga

A borítót tervezte és a kötetet gondozta: Kiss Barnabás

Nyomta és kötötte: Generál Nyomda Kft., Szeged

Felelős vezető: Hunya Ágnes

ELSŐ RÉSZ

1. fejezet

Egy tömbházban élek, Reykjavík városában, négy egyforma ház közül a legmagasabban fekvőben. A földszinten, a lépcsőházban balra, az 54-es szám alatt lakom, a háromszobás lakáshoz ablaktalan kamra, erkély és lent a pincében tároló tartozik. A tömb előtt parkoló terület, és aki este vagy esetleg vasárnap kinéz az ablakon, a konyhaablakunk alatt egy Trabantot pillanthat meg; rálátni a piros tetejére. Az anyóülésen egy spakli hever.

A tömbbel részsút átellenben nagy, kétszintes épület áll; itt található a Björg ruhatisztító, egy könyvesbolt és egy fodrászat, amelynek földszinti hatalmas ablakai a sarokig érnek. Meleg nyári napokon a kopasz fodrász az ajtóban áll, és ha elfelejtek köszönni, fejbe vág egy összetekert újsággal. A fodrászüzlet mellett, a sarkon befordulva, egy kis boltban gyerekruhákat árulnak, mellette egy lyuk vagy barlangszerűség, előtte pedig egy kiadóablak. Ez Söbekk kioszkja. Nincs ajtó, sem ablak, csak ez a nyílás, és annak, aki a nyolcadik évében jár, lábujjhegyre kell emelkednie, hogy belásson. Néhány méterrel arrébb nyílik a boltba vezető ajtó, majd a tejcsarnok következik, aztán Böðvar péksége.

Bödővar kopasz, mint a fodrász, de annyira testes és természetes, hogy egyesek tartanak tőle. Pedig ha olyanja van, ad néha egy-egy langyos péksüteményt, amely szétomlik a szádban, ő meg eközben vörös és szomorú szemével az arcodat figyeli. Bödővar soha nem alszik, évek teltek el azóta, hogy utoljára aludt. Minden éjszaka a forró kemencébe mered, és valami szomorúra gondol. Szeme az álmatlanságtól, a kemence melegétől és a súlyos gondolatoktól vörös. Soha nem tudni, mit rejtenek Bödővar kenyeri: kanalat, fapálcikát, műanyagdarabot, dugót. A Vogue méteráruüzletben dolgozó nők néha felzaklatják magukat miatta, négyen vagy öten vannak, mindannyian jóindulatúak, és összenemezesedett gyapjúpulóverekre emlékeztetnek. A bejárat ajtajuk fölött a világ egyik csodája lóg: egy világító óriási olló, akkora, mint egy autó, vagy ha nem autó, akkor krokodil. Az olló mindennap hangtalanul vág. Csak vág és vág, mégsem nyiszszant el semmit, talán ezeket az emlékeket kivéve, mivel amikor este befekszem az ágyba, nem hét-, hanem már majdnem negyvenévesen, és az álom, mint a sötétség, körém húzódik, néha látom, ahogy az óriásolló mélyen belehasít az idő ködébe.

A z o l l ó

Éjszakánként az óriási Vogue-olló kivágja az időből a földszint bal oldalát, a lakás pedig a világűrben lebeg, mint egy napját kereső bolygó. Az olló kivágja apám spakliját, kivág engem, miközben a nappali padlóján ólomkatonákkal játszom, kivág egy asszonyt, aki épp a hálósobából jön kifelé, kivágja az érzékeny kezű Péturt és két fivért, kivágja a dédmamát, akinek olyan a feje, akár egy krumpli, csak vág és vág, kivágja anyámat, aki rettenetes fájdalmak között hozott a világra, kivágja a Skaftahlíðon lefelé ballagó apámat, kivágja az éppen egy festőlétrát felállító nagyapámat, egyre gyorsabban csattog, kivágja

a Vesturgatát és a tizenhét éves dédanyámat, aki úgy illatozik, mint egy hangával teli domboldal, vág csak vág, és mélyen belehasít az idő ködébe, egyre gyorsabban, kivágja a Snæfellsnes-félszigetet, egy vörös hajú tengerészt, egy nagykereskedőt, egy alagsori lakást, kivágja dédpapát az időből.

D é d p a p a

Kápráztató férfi volt, mondta a norvég nagyanyám az anyai dédapám-ról, csak hogy ezt semmivel sem lehetett bizonyítani.

Dédapám az északi Akureyriben nőtt fel, nyomdászatot tanult, aztán húszévesen Reykjavíkba jön, Ísafoldban kap munkát, és egy kis szobát bérel magának. Nem kevés levelet kap az anyjától, aki azt szeretné, ha a fia megtalálná a helyét, családot alapítana és példaképpé válna. De távol áll tőle az efféle élet. Nem tudom, hogy valamiféle mélyen gyökerező nyugalanság vagy egy fiatalember kalandvágya állt mindezek mögött, mindenesetre Reykjavík csak átmeneti megállóhelynek bizonyult. Eredetileg úgy képzelte, hogy néhány évet, kettőt vagy hármat dolgozik, pénzt gyűjt, aztán elhajózik Koppenhágába, onnan pedig a nagyvilágba. Mondjuk, egy teherszállító hajóra kerül, egy bálnavadászhajóra, vagy nagy folyamokon vitorlázik és őserdőkben bolyong. Kalandos életet él, végül öregemberként hazatér Izlandra, és könyvet ír minderről, mint Jón, az Indiajáró.* De ehelyett a nyomdában dolgozik, az évek meg csak telnek. Lassan gyűlik az utazásra szánt pénzt, és hétvégente másodállásban tehetős polgárokat kísért lovaglótúrára. Az egyik ilyen kiránduláson ismerkedik meg Gísli Garðarssonnal, a későbbi nagykereskedővel.

* Jón Ólafsson avagy az Indiajáró (1593–1679): Északnyugat-Izlandon született, indiai utazása és az arról az 1660-as években írt könyve révén vált ismertté.

Közeledik az ősz, és amint a csoport az Úlfarsfell alatt lovagol, Gísli lecsúszik a lóva hátáról; túl részeg ahhoz, hogy megmaradjon a nyeregben. Meleg az idő, a nap az égbolt felét beragyogja. A lovasok hiába próbálják feléleszteni Gíslit a bódultságból, végül feladják és továbblovagolnak, de meghagyják dédpapának, hogy maradjon ott és viselje a férfi gondját: ébressze fel és kísérje haza. Alighogy a csoport látótávolságon kívülre kerül, Gísli felül, még kótyagosan ugyan, de már kissé kijózanodva. Laposüveget húz elő a zsebéből és odanyújtja dédpapának.

Ezek az emberek, mondja, fejével a társai után biccentve, nem tudják, mi az a lelkesedés, alig mernek élni, de úgy sejtem, hogy téged más fából faragtak: igyál!

Hazafelé betérnek két tanyára, majd útjuk a Hótel Íslandban ér véget, és addigra az alkohol már az összes gátat átszakítja a két férfi között; dédpapa a gyerekkoráról mesél. Az apja szegény kézműves volt, aki szinte sohasem jött ki a béketűrésből, az anyja pedig a glaumbæri lelkész lánya, büszke és heves vérmérsékletű asszony. Ketten voltak testvérek, és az anyjuk mindent kész volt feláldozni azért, hogy rendes ember váljon belőlük, és az egész vagyonuk vagy legalábbis majdnem az egész az idősebbik taníttatására ment el, aki még a reykjavíki gimnáziumba is bekerült. Tehetséges diák volt, de inni kezdett, az utolsó év elején kicsapták az iskolából, és belefulladt a belvárosi Tjörnin tóba – hullarészegen és dicstelenül.

Nagyapjuk, a glaumbæri lelkész soha nem bocsátotta meg a lányának, hogy a nép szegény és közönséges fiához ment feleségül: ő esperest, nagygazdát vagy egy megyei előljárót képzelt volna el a lányának, a vejével nem törődött, rá sem hederített. Egyetlenegyszer láttam életemben, meséli dédpapa Gíslinek és felemeli az ujját: egyszer. És tudod, mit mondott Isten szolgája, amikor értesült arról, hogy a bátyám megfulladt? Mi másra lehetett számítani!

A késő nyári éjszakán koccintanak, dédpapa és Gísli, aki később megszedi magát, kitűnik a többiek közül, nagykereskedő lesz, és úgy jár-kel Reykjavík utcáin, mint a legtekintélyesebb ember. Reykjavík utcáin! mondja dédpapa és gúnyosan felnevet, az asztal fölött belenéz újdonsült barátja szemébe, és felidézi nem sokkal korábban hallott szavait a lelkesedésről, arról, hogy merni kell élni.

És akkor tudtam, hogy még lesz részünk közös élményekben. Felejtsd el Reykjavíkot, mert egy istenverte porfészek, de sétálj fel a Skólavörðuholt dombjára, és nézz végig a tengeren: azon túl az egész világ ránk vár. Miért pocskolnánk el itt az életünket? Egyetlen életünk van, és azt arra kell használnunk, hogy bejárjuk a világot. Csak az élt igazán, akivel már megesett, hogy Olaszországban aludt el, és Görögországban ébredt. Sőt, alámerült a Földközi-tengerbe, hogy kincseket találjon, és a Csendes-óceánban bukkant a felszínre. Ha koccintani akarsz, akkor erre igyunk!

Dédpapa lelkesedése annyira ragadós, hogy Gísli is magával ragadja, éjszaka van, fiatalok még, nagyon fiatalok és nagyon részegek. Megfogadják egymásnak, hogy közösen vágnak neki az ismeretlennek. De kezdjük azzal, hogy szerzünk neked rendes munkát, mondja határozottan Gísli, és akkor induljunk el, ha már elég pénz összegyűlt, az efféle kalandokba csak megfelelő tartalékokkal szabad belekezdeni. Afrika! Csendes-óceán! kiáltozzák az éjszaka hátralévő részében, és csak akkor hallgatnak el, amikor feltűnik a nap a keleti égbolton.

Néhány nappal később dédpapa már egy ingatlanügynök asz-szisztense, és mintha erre a posztra teremtették volna, szavakészsége, meggyőző ereje és a benne rejlő kellő adag szegyéntelenség miatt. Nemsokára külön feladatot is kap, és újságokban hirdet:

A legeslegnagyobb kínálat, a legszélesebb ingatlanválaszték: építési telkek, házak (különösen Reykjavíkban), valamint földterületek az ország mind a négy negyedében (főként Dél- és Nyugat-Izlandon).

Gíslivel gyakran együtt söröznek, elfogyasztanak egy-egy üveg whiskyt, a Hótel Íslandban töltik az időt – az ország leghasznosabb épületében –, az éjszakát pedig az élet csatakiáltásaival zárják: Afrika! Csendes-óceán!

Az utazások azonban váratnak magukra. Gísli megnősül, dédpapát pedig a hétköznapi béklyói tartják fogva.

Padlásszoba a Vesturgatán

Dédpapa, ahogy a többi ingatlanügynök a tizenkilencedik század végén és a huszadik század elején, néha mások balszerencsáját használja ki: bajba jutott emberek házáat vagy lakását vásárolja meg, majd busás vagy akár gyanús haszonnal eladja. De nem nagyon zavarja, élvezi, hogy Reykjavík előkelő polgárai közé tartozik, a magas, vékony termetű férfi frakkban közlekedik az utcákon, finom, ápolt kezében ezüstfogantyús sétatölg lenget, lornyettet visel, tweedsapkája alól kilóg dús, sötét, szinte fekete haja. És bár komoly erőfeszítéseket tesz érte, nehezen játssza el a nagypolgár szerepét. Több minden akadályozza ebben. Példaként a lakását említem. Az ő pozíciójában egy férfinak súlyos bútorokkal berendezett lakást kell vásárolnia, de a dédpapa egy padlásszobát bérel – jóllehet tágasat – a Vesturgatán. Egyszer azonban enged az ismerősei és a környezete unszolásának, és vesz egy kis lakást a Bergstaðastrætin, berendezi a megfelelő bútorokkal, könyvszekrényekkel, söt zongorával is. Aztán eltelik néhány hét, és dédpapa minden éjszaka arról álmodik, hogy a Faxaflói-öböl mélyén, a tenger fenekén fekszik, és a lakás mint valami hatalmas súly a jobb lábára van kötözve; fehér halak csipegetnek a húsából. A hetedik hét végén feladja, eladja a lakást, a könyveket dobozokba pakolja és visszaköltözik a padlásszobába.

2. fejezet

Az ólomkatonák aprók, ezért kevés alvásra van szükségük. Többnyire csak hajnalban alszanak el, illetve akkor, amikor előtűnnek a hegyek az éjszakából és kéklenek a reggeli fényben. Ekkor ébrednek én, felülök az ágyon, magam elé meredek, és hallgatom, ahogy lábam a nappaliban lévő szőnyeget súrolja. Az ólomkatonáknak szerencsére nemigen kell több tizenöt perc alvásnál, néha az is elég, ha erősen rájuk gondolok, és máris felébrednek, megfedkeznek egymás közötti vitáikról, körém sereglenek, puskáik csövét az ajtó felé szegeznek, és addig várunk, amíg már csak a szívdobbanásunk hallatszik.

Amikor már jó ideje ébren vagyok, megszólal az ébresztőóra odabent Apánál, olyan hangosan és hirtelen, hogy robbanásra emlékeztet: Apa forgolódik, és olyan képpel, mintha valaki le akarná hajítani a tömbház tetejéről, az órát keresve mindenfelé csapkod a kezével. Gyakran az ajtóból nézem, érdekes megfigyelni, hogy a nyugodt alvás egy szempillantás alatt tud kétségbeesett ébrenlétbe átcsapni. Apa néhány perccel később kimegy pisilni, akkor már kezd a piros tetős, fehér Trabanton közlekedő kőművessé válni.

Korábban ez volt: én, Apa meg a brit és német seregre oszló ólomkatonák, utóbbiak persze jóval kevesebben. De mindez teljesen megváltozott azon a tavaszi reggelen, amikor egy nő lépett ki az apám hálósobájából és kiment a konyhába.

A nappaliban ülök a földön, nézek a nő után, és moccanni sem merek, ahogy a teljes brit hadsereg és a német szármalmaradéka sem. Apával már rettentő régóta kettesben élünk. És még akkor is kettesben voltunk, amikor lefeküdtem aludni, erre megjelenik ez a nő, előjön a hálósobából és kimegy a konyhába, víz folyik, lábos kerül a tűzhelyre. Csörömpöl az evőeszköz. Nyelek egyet, telik az idő, a hálósobából egy mukkanás sem hallatszik. Szombat van, már hosszú időt töltöttem a nappaliban, szokás szerint a félhomályban ébredtem, és az ólomkatonákkal együtt kilopakodtam, és épp egy nagy csata folyt, de aztán az a nő kilépett a hálósobából, és minden elcsendesedett. A lábos lekerül a tűzhelyről, majd a nő kijön a konyhából, elindul felém, az arca olyan, mint egy szikla. Megáll előttem egy méterre. Akkora a csönd, hogy a nappali ablakai is beledomborodnak. Mondj valamit, gondolom, és ekkor megszólal: kész a zabkása. A hangja rekedt, és a bal oldali első lakásban ekkor készül először zabkása, de mivel sokfelé jártam már, és másutt már ettem zabkását, tudom, hogy a zabkása az én életemben teljesen fölösleges. Mégsem fordul meg a fejemben, hogy ezt a magától értetődő tényt közöljem a nővel, aki hirtelen és váratlanul tűnt fel, mint valami villám, mennydörgés helyett viszont Apa köszörüli a torkát a hálósobában. Felállok, és ólomnehéz lépteim a zabkása felé vonszolnak, a nő követ a konyhába, a brit hadsereg egyszeriben felébred, és könyörtelen támadásba lendül a németek ellen. És miközben a torokom tiltakozása ellenére magamba erőltetem a sűrű zabkását, noha

kavarog a gyomrom, a németek fejvesztve menekülnek át a nappalin. Néhányan kiáltoznak nekem, vékony hangjuk igazságosságot követel, ez igazságtalan, ők sokkal kevesebben vannak. Pontosan, mondom, és amint sikerül megennem azt az átkozott zabkását, partizáncsapatot csinállok belőletek, felmenekülhetnek a hegyekbe, de óvakodjatok a trolloktól: nappal sziklává dermednek, amelyek tövében kellemes az alvás. Nem tudnál most azonnal jönni? Nem, egyáltalán nem, ti nem értetek, titeket nem figyel ez a nő, rettenetes a szeme, ijesztő, még Söbekk is megrémülne, ha ránézne. Milyen? Nem tudom, valamilyen. Hétéves vagyok, még nem tudok jól számolni, nem emlékszem, mely országok határosak Franciaországgal, pláne Svájjal: nem tudom szavakkal leírni a szemét. Elég ebből a nyavalygásból, ne adjátok fel, talán nemsokára sikerül legyőznöm a kását.

Még mindig a zabkásával és a háborgó gyomrommal küzdök, amikor Apa is előjön. Kimegy a vécére, bezárja az ajtót, hosszú idő után most zárja be először valaki, nyilván hálás érte, annyi ideje állt már nyitva, hogy megcsikordul, amikor Apa bezárja. A konyhába mégis tökéletesen kihallatszik, ahogy Apa pisil, ahogy a sugár felhabosítja a vécében lévő vizet, és amióta az eszemet tudom, ez így volt: súlyos sugár zúdul a vízbe, és zubogó, nyomasztó hang hallatszik.

Azt hiszem, Apa sem rajong a zabkásáért, reggelire mindig sima kenyeret eszik vajjal és hideg krumplival, mégis szó nélkül bekalazza a kását. A tányér fölé görnyedünk, a nő a mosogatónál áll, keresztbe tett kézzel, kinéz az ablakon. A csend úgy telíti meg a konyhát, mint a vatta, eleinte kellemes, de aztán alig lehet levegőt venni. Apa megköszörüli a torkát, mondani akar valamit, Apa dadog, Apa körülbelül tízszer egymás után azt mondja, hogy izé, Apa megveregeti a vállamat, óvatosan, mintha nagyon törekeny lennék, aztán mielőtt a kinti nappal elnyelné, kimondja az egyetlen épkezláb mondatot: Na, jobb, ha összeszedem magam, vár a munka!

Azzal eltűnik.

Odalent beindul a Trabant, és az anyósülésen zörögni kezd a spakli. A zabkása ekkorra már lejutott a gyomromba, a meggyötört gyomromba, a nő meg még mindig ott áll a mosogatónál; kirohanok a nappaliba, a német hadsereg száználmas maradékát bátor és elszánt hegyi partizánokká változtatom, és a brit sereg keserű szemrehányásainak nyílzáporában távozom: itt akarsz hagyni bennünket, itt, a csatamezőn, mit csinálunk majd, ha jön ez a nő, a hallgatása időzített bomba a fejünkben, biztosan semmibe se fog venni minket, azt hiszi majd, hogy csak jelentéktelen ólomkatonák vagyunk, ő... Nem felelek semmit, kisietek az ajtón, le a lépcsőn, át a kapun, ahol fogad a nappal, nagyobb, mint amekkorának képzelem.

A tömbház mellett lépkedek a domboldalon, át a domboldalon álló és a távolba vesző fasoron, megállok, és azt bámulom, ahogy az autók elhúznak a Miklubrautön, mindkét irányba. Rengeteg az autó. Ott egy Moszkvics, ott egy Volvo, amott két amerikai kocsi, olyan magasak és szélesek, hogy a Trabant elférne a csomagtartójukban. Sokáig nézem őket. Gondolkodom. Keresem a szavakat, amelyek le tudják írni a fejemben lévő zűrzavart.

Mintha valaki elveszítette volna

Most így állnak a dolgok: ahelyett, hogy az óra darabokra tépné a csendet és Apa forgolódná, a nő kilép a szobából, nekilát megfőzni a zabkását, majd Apa a torkát köszörüli az ágyban.

Nem tudom, hogyan került oda az a nő, de nyilván az idő alatt jelent meg Apánál, amely az ólomkatonák elalvását és az én ébredésemet választja el, ezért nem sejtettünk semmit, ezért tűnt fel váratlanul, mint egy villám, ezért gondoltuk kísértetnek vagy egy nőstény trollnak. Nem, nem tudom, hogy került oda, csak azt tudom, hogy odajött, hogy a zabkása rossz, hogy elkészíti Apának az uzsonnát,

tudom, hogy az általa főzött vacsora egészen más, mint az, amit Apával az elmúlt évben ettünk, sőt igazság szerint más, mint minden egyéb, amit valaha ettem. Nagy sétákat teszek, és gondolkodom, nem beszélek senkivel. De három reggelrel az után, hogy a nő először kilépett a hálószobából, átmegyek Péturhoz. A szomszéd lépcsőházban laknak, az 56-ban, a földszinten jobbra; átmegyek hozzá, és beszámolok a nőről.

Az ábrázata durvább, mint a verekedős Frikki ökle, mondom.

Pétur egy évvel fiatalabb nálam, vékonyabb és kisebb, mint én, rögtön látni, hogy idősebb és sokkal erősebb vagyok: amikor egymás mellé állunk, az én vállam szélesebb, és magasabb is vagyok. Szerencsére nem látszik, hogy Pétur jóval több mindent tud nálam. Néha csak úgy kibukik belőle: Tudtad, hogy Kolumbusz Kristóf 1492-ben fedezte fel Amerikát? És az ember ilyenkor vagy dacosan hallgat, vagy jól sípcsonton rúgja. Azt feltehetőleg mindenki tudja, hogy Amerika annak a tengernek a túloldalán fekszik, amelynek az iskolai atlaszban Atlanti-óceán a neve. Azt is tudni lehet, hogy Amerikában indiánok laknak, akik néha azt kiabálják: ájjáájá!, és nagyon halkán tudnak osonni, arról viszont fogalmam sem volt, hogy mindaddig el voltak veszve, amíg ez a Kolumbusz Kristóf meg nem találta őket. Ez elszomorító, biztos rossz dolog, ha elveszik valaki, az indiánok nyilván félték, még szerencse, hogy Kolumbusz megtalálta őket. De Pétur ezúttal nem zökkent ki a tudásával, most jól látható, hogy egy évvel fiatalabb, csak néz rám csodálkozva. Megkér, hogy meséljek el mindent előlről, és megteszem, de lejjebb viszem a hangom, amikor virágmintás ruhát pillantok meg feltűnni Pétur szobája előtti hosszú, sötét folyosón. Az anyukája az; mindig virágos ruhát visel, és általában gondterhelt arcot vág. Pétur apja nem kőműves, nem tudom pontosan, mit csinál, de reggelente kék kordbársony zakóban, vékony mappával a hóna alatt ül be egy ősrégi kocsiba, a haja olyan, mint egy szürke felhőpamacs, és hó hullik belőle a kék vállára.

Lejjebb viszem a hangom, és azt mondom Péturnek: nagyon kicsi vagy, még sok mindent nem értesz. És tovább mesélek a nőről. Csak beszélek és beszélek, és hadonászok.

Aztán átmegyünk hozzánk.

Pétur azt mondja, hogy Csehszlovákia sok szenet termel. Elmondja, hogy létezik egy Moszkva nevű város, és rettenetesen messze van a tengertől. Aztán elmondja, hogy ezt a nőt biztosan csak kitaláltam, hogy nem is létezik, ahogy annyira sűrű zabkása sem, amit rágni kellene, de ha mégis, akkor meg egy teljesen szokványos nő, aki úgy beszél, mint mások, ugyanolyan ruhát visel, a keze pedig folyton rongy után kutat, hogy törölgetni tudjon vele. Na majd meglátod, mondom. Bemegyünk a kapun, fel a lépcsőn.

Diadalmasan benyitok az ajtón.

* * *

A nő a nappali ablakán néz kifelé. Rémületemre rongyot tart a kezében. A haja fekete, egy álmos varjúra emlékeztet, majdnem olyan magas, mint Apa, és ugyan rémesen sok zsír volt tegnap este a húson, amelyet kihalászott a lábából, ki is akartam köpni, de aztán megpillantottam Apa esdeklő tekintetét, most látom, ahogy ráesik a nappali ablakában összegyűlő napfény, hogy egyáltalán nem kövér, igazából sovány. Soványabb, mint a tömbben lakó többi nő. Nézi ki az ablakon, és mintha észre sem venne bennünket Péturnel. Különös most ránézni, mintha valaki elveszítette volna. A szemem sarkából látom, hogy Pétur kihúzza magát, és vigyor jelenik meg az arcán. Valószínűleg úgy írtam le neki a nőt, hogy valami rettenetes, három méter magas, szőrös karú rémre számított, akinek a fogai akkorák és olyan élesek, mint a henteskés. Utálom Pétur egyenes hátát. Utálom a vigyorát. Amikor a nő megfordul, Pétur ismét előregörnyed, a vigyora visszabújik a szájába és lehúzódik a gyomrába. A nő megfordul, és az arca

durvább, mint a káromkodás. Mintha követelne tőlünk valamit, és a csend szédítő szakadékként nyílik meg előttünk.

Pétur eltűnik.

Kinyújtom felé a jobb kezemet, hogy behúzzam a szobámba, de sehol senki. Pétur a lépcsőn lefutó léptek hangja, a bejárati ajtó csapódása. Lassan, óvatosan megyek be a szobába, a nő tekintete úgy követ, mint két puskacső. Leülök a brit hadsereg mellé. Pétur beszart és hazaszaladt, pedig Csehszlovákiában sok szemet termelnek. Később átmegyek hozzá, és nemsokára híre megy, hogy az a nő minden reggel kilép Apa szobájából, és rémisztőbb, mint a másodikon lakó, dühös férfi, hatalmasabb, mint a harmadik emeleti öregek átkai, titokzatosabb, mint Söbökk felesége, aki pedig soha nem száll ki a Range Roverből, és csak egy árnyék a lesötétített ablak mögött. Nemsokára híres leszek, és az első emeleten, balra lakó lány rám pillantgat: Gunnhildurnek hívják, olyan, mint egy üstökös, amely a Napból érkezik.

A hallgatás ereje

A nő hallgatása végtelen óceán, amelyen nehéz átkelni. Apa esténként megköszörüli a torkát, és dicséri az ételt. Apa esténként megköszörüli a torkát, és dicséri az időjárást. Apa vasárnaponként megköszörüli a torkát, és azt mondja, új vízszintmérőre lesz szüksége.

Apa torokköszörülései kavicsok, amelyeket elnyel a tenger, a számai madarak, amelyek egyenetlenül röpködnek a víz felszíne fölött és eltűnnek a távolban. A nő néha bólogat, és ezzel azt az érzést kelti, mintha mondott volna valamit. Van valami igazán különös ebben a hallgatásban. Az jut az eszembe, hogy hallgatni jó, hogy a hallgatás erőssé tesz. Kilépek a frissen indult napba, és hallgatok, a fiúk megijednek a hallgatásomtól, odajön a verekedős Frikki, aki tizenegy

éves, és naponta legalább három gyereket elgyepál. Elkap, kifordítja a karomat, beleköp a hajamba, de én csak bámulok rá, rendíthetetlen csendben. Frikki zavartan elereszt. Elhatározom, hogy napokon át hallgatni fogok. A hallgatás vasbuzogány. Az ördög kidugja rettenetes fejét a szoba padlójából, de a hallgatásommal visszadöngölöm.

*Kevés dolog örvendetesebb
egy teli szatyornál*

Aztán megszólal a telefon.

Egyedül vagyok otthon; közben napok teltek el.

Hetekké álltak össze, mégis messze még az ősz, messze még a nap, amikor az igazgató kinyitja az iskola kapuját. Fontolgom, hogy a nyár hátralévő részére megnémulok, és a hallgatás vasbuzogányával felszerelve indulok iskolába. Alig várom, hogy az első technikaórán valami rosszaságot csináljak. A technikatanár szigorúan néz majd rám, megragadja a kezemet, felemel és elindul velem az iskola alatt sötéten kanyargó ablaktalan pince felé – egy halott tanár meredő szemmel, hangtalanul bolyong odalent. Igen, elképzelem, ahogy a technikatanár felemel és azt mondja, irány a pince!, de legnagyobb csalódására nem egy kapálózó, zokogva könnyörgő fiút tart majd a kezében, hanem magát a hallgatást, az ólomnehéz csöndet. A technikatanár ugyanúgy zavarba fog jönni a hallgatásomtól, mint Frikki, és fogalma sem lesz, mit tegyen.

Az egyetlen gond az, hogy mennyire nehéz csendben maradni.

Néhány óra után a nyelvem elkezd úgy duruzsolni a számban, mint egy dühös légy, a szám megtelik szavakkal, és ha nem engedem ki őket, elolvadnak a csendből. A szavak nyállá válnak, és elkezdek nyáladzani, mint egy kisbaba. Nem értem, hogy bír ennyit hallgatni a nő. Nem értem ezt a nőt.